

Ombuigingen: intensiveringen en besparingen

Achtergrond

Eén van de onderdelen uit de bestuursagenda 2016-2019 was de basis op orde krijgen. Voor GGDrU betekende dat het zorgen voor een adequate crisisorganisatie, meer ruimte voor ontwikkelen en uitvoeren van noodzakelijke verbeteringen (voornamelijk in bedrijfsvoering): een verbindende GGD op herkenbare toegankelijke locaties en een stevige ICT infrastructuur. Destijds is in beeld gebracht dat het op orde brengen van deze basis circa €1,5 miljoen aan intensiveringen met zich mee zou brengen. Doel hierbij was om dit te realiseren zonder extra gemeentelijke bijdrage, met andere woorden via ombuigingen. Wel heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de inzet van exploitatievoordelen, bestemmingsreserves en de algemene reserve publieke gezondheid onder de voorwaarde dat GGDrU voldoende weerstandsvermogen had op basis van de risico-inventarisatie. GGDrU heeft de voortgang van de uitvoering van de ombuigingen waar ook de GGiD-gerelateerde intensiveringen en besparingen onderdeel van uitmaakten, en de effecten op de reservepositie over een langere periode bestuurlijk gedeeld.

Begroting 2023

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 omstreeks februari 2022 was er vanwege de vertraging in de oplevering van het GGiD (het beoogde nieuwe digitale dossier van JGZ) onzekerheid over het moment waarop de geplande intensiveringen en besparingen gerelateerd aan het GGiD gerealiseerd zouden kunnen gaan worden. Echter, er werd op dat moment nog volop gekoerst op het uitgangspunt van oplevering van het GGiD door de leverancier conform afspraken. Op basis daarvan is er ook in de begroting 2023 uitgegaan van dat scenario wat (conform bestuursbesluit) met zich meebracht dat er in de overbruggingsperiode 2023-2026 incidentele financiële dekking nodig zou zijn waarna structureel evenwicht bereikt zou worden vanaf 2027. Dat is in de begroting 2023 zichtbaar door een daling van de algemene reserve publieke gezondheid tot vrijwel het bestuurlijk afgesproken minimum, het benodigde weerstandsvermogen. Ook is in begroting 2023 onder de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing het risico opgenomen van incidenteel hogere kosten door latere verwachte oplevering dan gepland.

Situatie najaar 2022

In de zomer van 2022 is de oplevering conform afspraken van het GGiD steeds onzekerder geworden. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat op 2 november 2022 door de Algemene Besturen van de drie deelnemende GGD-en is besloten tot het stoppen met GGiD. Dat heeft grofweg drie consequenties. Ten eerste betekent het dat GGDrU de geactiveerde kosten gerelateerd aan GGiD die GGDrU op haar balans heeft staan per ultimo 2022 zal moeten afboeken met als consequentie een negatief eigen vermogen wat op basis van het geldende Gemeenschappelijk Toezichts Kader binnen de periode van de meerjarenraming aangezuiverd dient te worden. Ten tweede betekent het dat GGDrU (door de verplichting een digitaal dossier jeugdgezondheidszorg (DDJGZ) te moeten voeren) gelijk de nodige maatregelen zal gaan treffen om een nieuw DDJGZ te implementeren. Ten derde betekent het dat het bestaande ombuigingenplan niet meer realiseerbaar is in de huidige vorm en er een actualisatie moet plaatsvinden die leidt tot structureel en reëel evenwicht in de meerjarenbegroting van GGDrU.

Impact onrealiseerbaarheid bestaande ombuigingenplan

Integraal onderdeel van het bestaande ombuigingenplan was incidentele dekking voor de periode tot en met 2026 in de vorm van onttrekkingen uit de reserves van GGDrU. Naast de onttrekkingen uit enkele bestemmingsreserves was ook een aantal jaren aan onttrekkingen uit de algemene reserve publieke gezondheid opgenomen. Naast het feit dat de GGID-gerelateerde ombuigingen niet gerealiseerd zullen worden, zullen ook de begrote onttrekkingen uit de algemene reserve vervallen.

Actualisatie ombuigingenplan

GGDrU heeft zichzelf tot doel gesteld om naar vermogen zelf ook bij te dragen aan de oplossing van de ontstane financiële situatie. Daarom is allereerst na gegaan of er mogelijkheden zijn binnen de interne organisatie om voor circa €600.000,- (de uitdaging die ontstaat na het wegvallen van GGID-ombuigingen en bestuurlijk geaccordeerde reserveonttrekkingen) aan oplossingen te vinden met als doel structureel en reëel evenwicht in de meerjarenbegroting te realiseren. Aangezien GGDrU al jaren scherp aan de wind vaart beseffen wij terdege dat dit een forse uitdaging is. En daarbij dat alhoewel GGDrU het geactualiseerde ombuigingenplan als haalbaar en realistisch ziet er altijd een risico bestaat dat door onvoorziene omstandigheden het nieuwe plan niet haalbaar blijkt en we alsnog met alternatieve voorstellen bij u als Bestuur zullen moeten terugkomen.

In onderstaand overzicht volgen puntsgewijs de ombuigingen die GGDrU in kaart heeft gebracht waarbij GGDrU steeds heeft gezocht naar mogelijkheden die de huidige dienstverlening intact laten. Er wordt afgesloten met een samenvattend overzicht van de ombuigingen en het effect ervan op het structurele begrotingssaldo van GGDrU:

- **Robotisering:** In de loop van de coronaperiode waarin er met grote hoeveelheden data werd gewerkt werd duidelijk dat GGDrU op het vlak van efficiency, kwaliteit van dienstverlening en kosten een optimaliseringsslag kan maken. Ook bij de non-covid GGDrU signaleert GGDrU reële mogelijkheden daartoe. De structurele kostenbesparing die daarmee gemoeid is schatten wij in op € 200.000,- op jaarbasis per 2023 oplopend tot structureel €250.000,- vanaf 2024. Deze inschatting is gebaseerd op een intern verkennend traject dat gedaan is onder begeleiding van een gespecialiseerd bureau. In dit traject zijn verschillende processen die zich lenen voor robotisering geïdentificeerd en de winst die door robotisering behaald kan worden gekwantificeerd. Vervolgens zijn een aantal geselecteerde processen daadwerkelijk gerobotiseerd om proefondervindelijk vast te stellen dat dit ook de gewenste besparing oplevert. Dit traject heeft hiermee aangetoond dat robotisering binnen de GGDrU tot de geprognoseerde besparing kan leiden en een longlist van projecten waar dit nu daadwerkelijk voor ingezet gaat worden.
- **Digitaal klantcontact:** Een van de eisen aan het GGID was dat het klantcontact tussen GGDrU en haar klanten fors gemoderniseerd zou worden. De verwachte kostenbesparingen voortkomend uit de introductie van het digitale klantcontact ter vervanging van de forse telefonische capaciteit en inzet op brievenzendingen gaat met GGID niet verwezenlijkt worden. Echter de aanbieders van alternatieve kinddossiersoftware hebben hun producten inmiddels zover doorontwikkeld dat de kostenbesparing ten opzichte van de huidige situatie ook met een nieuw dossier haalbaar is. Verwachting is dat dit vanaf 2025 een besparing van €50.000,- met zich meebrengt. Navraag leert dat in tegenstelling tot in het verleden de grootste

aanbieders van kinddossiers in hun huidige 'van de plank' pakketten een geïntegreerd ouderportaal hebben waarmee wordt gecommuniceerd en inzage in afspraken mogelijk is. De benodigde personele inzet op telefonie en briefzendingen zal daarmee structureel afnemen ten opzichte van de huidige situatie.

- **Planning van kinderen 0-18 jaar:** Halverwege 2022 is er afscheid genomen van het gebruik van een planningstool. Het plannen gebeurt momenteel in het huidige kinddossier en het plannen van het huisbezoek van de screeners gebeurt nu in een app waardoor het huisbezoek korter duurt. Daardoor wordt een structurele besparing vanaf 2023 van 25.000 euro op personeelskosten gerealiseerd.
- **Alternatief gebruik huisvesting De Dreef 21 Zeist:** GGDrU heeft een nog vier jaar durend huurcontract voor deze locatie. Op deze locatie is tot op heden het servicecenter van JGZ gehuisvest. Door het nieuwe werken waardoor er veel intensiever dan voorheen thuisgewerkt zal worden verwacht GGDrU tot de einddatum van het huurcontract deze locatie niet meer te hoeven inzetten ten behoeve van de jeugdgezondheidszorg. In de periode 2023 tot einddatum huurcontract zal op deze locatie een deel van de coronamedewerkers (die nu op een andere locatie werken) worden gehuisvest. Daardoor wordt vloeroppervlak op de huidige locatie waar de coronamedewerkers werken vrijgespeeld en zullen de huisvestingskosten van De Dreef 21 in rekening worden gebracht bij het Rijk op basis van de coronadeclaratieregeling. Op jaarbasis bespaart deze alternatieve invulling €170.000,-.
- **Taakstelling:** Alle teams dragen naar rato bij aan het resterende tekort in 2023 en 2024 door een taakstelling op hun teambudget voor deze jaren. Op een GGD-brede begroting van circa 45 miljoen euro komt de taakstelling neer op ongeveer 0,4%. Het is aan de teams zelf om te bepalen op welk vlak de besparing zal worden gerealiseerd.

Samenvatting en conclusie

Samengevat staan hieronder de ombuigingen uitgezet in de tijd met daarbij het gevolg voor het structureel begrotingsaldo.

Ombuiging	2023	2024	2025	2026
Robotisering	200.000	250.000	250.000	250.000
Digitaal klantcontact	-	-	50.000	50.000
Planning JGZ	25.000	25.000	25.000	25.000
Huisvesting De Dreef 21	170.000	170.000	170.000	170.000
Taakstelling	187.000	170.000	10.000	-
Totaal	582.000	615.000	505.000	495.000
Verloop begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Structureel begrotingssaldo na schrappen niet-realiseerbare ombuigingen en AR-onttrekkingen voormalig ombuigingenplan	-582.000	-615.000	-505.000	-495.000
Ombuigingen getotaliseerd	582.000	615.000	505.000	495.000
Structureel begrotingssaldo 2023 na verwerking actualisatie ombuigingen	-	-	-	-

Conclusie

De hierboven beschreven ombuigingen ziet GGDrU als haalbaar en realistisch, een inschatting die niet zozeer gebaseerd is op wensdenken of ononderbouwd optimisme, maar op intern en extern onderzoek naar de mate van haalbaarheid. Dat laat onverlet dat er wel degelijk sprake is van moeilijke keuzes die niet pijnloos zijn wat onder meer ook tot uitdrukking komt in het feit dat we voor de jaren 2023 en 2024 geen andere mogelijkheid zien dan toch een taakstelling op te leggen, zij het een relatief beperkte qua omvang.

Wanneer het Algemeen Bestuur instemt met dit geactualiseerde ombuigingenplan betekent dit dat GGDrU de effecten hiervan zal verwerken in begrotingswijziging 2023-1 en in begroting 2024-0 waarin ook het effect op de meerjarenraming wordt opgenomen. Verder zal GGDrU de voortgang van de uitvoering van het geactualiseerde ombuigingenplan monitoren zoals we ook de huidige ombuigingen structureel monitoren.